

Sygn. akt II Ca 656/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 22 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Janusz Roszewski
Sędziowie:	SSO Wojciech Vogt (spr.) SSO Barbara Mokras
Protokolant:	st. sekr. sąd. Elżbieta Wajgielt

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2018 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa R. C.

przeciwko (...) S.A. z/s w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 28 czerwca 2018r. sygn. akt I C 1860/16

1. oddala apelację,
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

SSO Barbara Mokras SSO Janusz Roszewski SSO Wojciech Vogt

II Ca 656/18

UZASADNIENIE

W dniu 23 maja 2016r. powód R. C. skierował do tut. Sądu żądanie zasądzenia od pozwanego (...) S.A. z/s w W. uprzednio L. S. C. de S. y (...) S.A. Oddział w Polsce z/s w W. kwoty 9.159,94zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty, a ponadto żądanie zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, iż w wyniku zdarzenia drogowego z dnia 10 maja 2016r. uległ uszkodzeniu pojazd m – ki A. (...) o nr rej. (...), a przyznana poszkodowanemu przez pozwanego zakład ubezpieczeń w wyniku przeprowadzonego postępowania szkodowego w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej Ubezpieczyciela sprawcy szkody z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w związku z ruchem tych pojazdów kwota 10.938,62zł nie rekompensuje rzeczywistej szkody w pojeździe.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. z/s w W. uprzednio L. S. C. de S. y (...) S.A. Oddział w Polsce z/s w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu pozwany wskazał, iż ustalona w postępowaniu szkodowym kwota odszkodowania jest adekwatna do rodzaju i charakteru uszkodzeń stwierdzonych w pojeździe oraz uwzględnia stan techniczny pojazdu z daty zdarzenia.

Sąd Rejonowy w Kaliszu wyrokiem z dnia 29 czerwca 2018 r. zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda R. C. kwotę 8.961,87zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 8 sierpnia 2016r. do dnia zapłaty. Oddalił powództwo w pozostałej części. Orzekł o kosztach postępowania.

Rozstrzygnięcie swoje oparł o następujące ustalenia i rozważania:

W dniu 10 maja 2016r. w O. W.. na skrzyżowaniu ulic (...) kierujący pojazdem m – ki M. (...) o nr rej. (...) nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu prowadzącemu samochód m – ki A. (...) o nr rej. (...) M. S., który jechał prawidłowo poruszając się ul. (...) w stronę ul. (...).

Sprawcę zdarzenia - kierującego pojazdem m – ki M. (...) o nr rej. (...) ukarano w postępowaniu mandatowym mandatem karnym.

Pojazd m – ki A. (...) był uprzednio uszkodzony w innym zdarzeniu komunikacyjnym, po którym został sprowadzony na terytorium RP i naprawiony.

Po zdarzeniu z dnia 10 maja 2016r. pojazd został w dniu 10 czerwca 2016r. sprzedany w stanie uszkodzonym, a następnie dalej odsprzedany w dniu 9 lipca 2016r.

(dokumenty akt szkodowych – płyta Cd. k. 25; zgłoszenie szkody, notatka informacyjna o zdarzeniu drogowym, zdjęcia, zdjęcia szkody zagranicznej – płyta Cd k. 46, faktura k. 134, umowa sprzedaży k. 135, raport k. 136-138, zeznania świadka I. S. k. 50-50v 00:00:18-00:11:57, zeznania świadka D. S. k. 283v)

Pomiędzy powodem R. C. a I. S. doszło do zawarcia umowy przelewu wierzytelności z tytułu szkody objętej żądaniem pozwu.

(umowa przelewu wierzytelności k. 16-17)

Poprzednik prawny powoda dokonał zgłoszenia u pozwanego zaistnienia szkody w pojeździe w celu przeprowadzenia postępowania szkodowego w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej Ubezpieczyciela sprawcy szkody z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w związku z ruchem tych pojazdów. Postępowanie szkodowe zostało zarejestrowane pod sygn. akt 1081291/1163558.

W związku ze zgłoszeniem pozwany przeprowadził postępowanie szkodowe w ramach, którego dokonał oceny rodzaju, charakteru i rozmiarów uszkodzeń w pojeździe poszkodowanego oraz przeprowadził kalkulację kosztów naprawy.

W ramach tych czynności pozwany uznał, iż w pojeździe w związku ze zdarzeniem do wymiany są: tablica rejestr przednia, wzmocnienie tablicy rej przedniej, nakładka zderzaka przedniego, krata kier pow prz p, wspornik z p zderz

p, wspornik zderzaka prz, wypełniacz zderz prz, część zamyk zderz p, nakładka gór zderz prz, zestaw moc zderzak prz, krata wlotu powietrz, maska silnika, zestaw mocowania pokrywy przedniej, reflektor p kpl, płyta moc reflekt p, reflektor p-mgiel p, błotnik p, zestaw moc błotn prz p, mocowanie skorupy nadko p, nadkole p p, wspornik zamka p, wspornik reflektora p, kondensator, czujnik temp zewn, chłodnica wody, chłodnica powietrza doład.

Do naprawy pozwany zakwalifikował: błotnik l – 10 jc, mocow błotnika pew p – 2jc, wspor goleni spręż p – 8jc, podluznica p p – 10jc, przewód napr 1.

Koszt części niezbędnych do naprawy pojazdu pozwany wycenił na kwotę 5.574,94zł netto. Ponadto pozwany dokonał wyceny wartości robocizny mechanicznej i lakierniczej oraz materiału lakierniczego i ustalił ich wartość odpowiednio na kwoty netto: 990,00zł i 2.328,25zł.

W rozliczeniu sumarycznym pozwany ustalił całkowity koszt naprawy pojazdu bez uwzględnienia podatku Vat na kwotę 8.893,19zł i z tym podatkiem na kwotę 10.938,62zł.

Decyzjami z dnia 17 maja 2016r. i 30 maja 2016r. pozwany przyznał powodowi odszkodowanie w wysokości odpowiednio 9.159,23zł i 1.779,39zł, tj łącznie kwotę w wysokości 10.938,62zł.

(decyzja k. 6, 7, kalkulacja naprawy k. 8-15, płyta Cd. k. 25: zgłoszenie szkody, potwierdzenie zgłoszenia szkody, kalkulacja naprawy, zdjęcia, decyzje)

Do wykonania naprawy pojazdu konieczne były następujące części zamienne: tablica rejestr prz, wzm tablicy rej p, nakładka zderzaka p, krata kier pow prz p, wspornik z p zderz p, wsporn zderzaka prz, wypełniacz zderz prz, część zamyk zderz p, nakł gór zderz prz, zest moc zderzak prz, krata wlotu powietrz, maska silnika, zest mocow pokr prz, reflektor p kpl, płyta moc reflekt p, refelktor p-mgiel p, błotnik p, zest moc błotn prz p, moco skorupy nadko p, nadkole p p, wspornik zamka p wsporn reflektora p, kondensator, czujnik temp zewn, chłodnica wody, chłodnica pow doład, płyn chłodz ukł klim, płyn chłodniczy.

Uszkodzenia opisanych powyżej elementów wyposażenia pojazdu nie powstały w wyniku zaistnienia innego zdarzenia drogowego i pozostawały w związku z przedmiotowym zdarzeniem objętym n/n postępowaniem.

W celu przywrócenia stanu poprzedniego w pojeździe prac naprawczych i wymiany wymagały: nadkole l, czynn chłodz, nakładka zderz prz, zderzak prz, błotnik prz p, pokrywa prz, poprzeczka zamka prz, chłodnica powietrza, skraplacz, chłodnica, reflektory, reflektor p-mgielne, błotnik l, mocow błotnika pew p, wspor goleni spręż p, podluznica p p, przewód napr 1, czesc nadwozia konserw przestrz zamkn, pokrywa prz.

W pojeździe niezbędne było również wykonanie prac lakierniczych dotyczących: maska silnika, błotnik p, nakładka zderzaka p, błotnik l.

Wartość części zamiennych niezbędnych do restytucji pojazdu do stanu sprzed zdarzenia bez uwzględnienia podatku Vat wynosi 12.551,39zł i koszty dodatkowe 60,00zł, koszt naprawy mechanicznej, przy uwzględnieniu, iż wartość jednej godziny pracy pracownika przedsiębiorstwa naprawczego wynosi 100,00zł oraz kosztów materiału bez uwzględnienia podatku Vat wynosi 1.100,00zł, natomiast koszt lakierowania, przy uwzględnieniu, iż wartość jednej godziny pracy pracownika przedsiębiorstwa naprawczego wynosi 100,00zł oraz kosztów materiału wynosi 2.706,95zł, co stanowi łączną kwotę bez uwzględnienia podatku Vat 16.418,34zł, natomiast z uwzględnieniem tej daniny publicznej wynosi 20.194,56zł i przy uwzględnieniu potrącenia (ubytek części zamienne) – 19.900,49zł.

Kwota 19.900,49zł stanowi rzeczywisty koszt przywrócenia pojazdu do stanu sprzed kolizji drogowej z dnia 10 maja 2016r.

Wartość rynkowa pojazdu w dniu 10 maja 2016r. wynosiła kwotę 43.297zł, natomiast wartość uszkodzonego pojazdu w dniu 10 maja 2016r. wynosiła kwotę 23.396,51zł.

W wyniku zaistnienia przedmiotowego zdarzenia uległa zmniejszeniu wartość rynkowa pojazdu.

Naprawa pojazdu była ekonomicznie uzasadniona.

(kosztorys k. 18-22, opinia biegłego k. 157-180, 210-216, 271-274, 339-340, opinia k. 243-265, 322-323)

Sąd uznał za przydatną do ustalenia stanu faktycznego opinię sporządzoną przez biegłego z zakresu techniki samochodowej i wyceny wartości pojazdów albowiem jest ona pełna, jasna, zrozumiała, wyczerpująca i kompleksowa oraz wewnętrznie spójna. Biegły w opinii udzielił odpowiedzi na wszystkie postawione w tezie dowodowej pytania, sformułowania zawarte w treści opinii pozwalają na zrozumienie wyrażonych w nich ocen i poglądów oraz sposobu dochodzenia do nich, a ponadto biegły przedstawił metodę badawczą, materiał badawczy, na którym się oparł. Wnioski końcowe opinii są zwięzłe i precyzyjne, a ponadto wnioski opinii są logiczne i znajdują oparcie w przeprowadzonych przez biegłego badaniach i nie budzą zastrzeżeń, co do ich trafności w porównaniu z podanym w opinii materiałem badawczym.

Z tych samych co wskazanych powyżej względów Sąd odmówił przydatności do ustalenia stanu faktycznego kalkulacji wartości szkody sporządzonej w postępowaniu szkodowym w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej Ubezpieczyciela sprawcy szkody z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w związku z ruchem tych pojazdów, a także w części opinii prywatnej sporządzonej na zlecenie powoda.

Biegły w sposób fachowy i rzeczowy ustosunkował się również do wszystkich zarzutów skierowanych w stosunku do opinii wypowiadając się szczegółowo w obszarze każdego zastrzeżenia odwołując się przy tym do dokumentarnego materiału dowodowego oraz reguł postępowania przy sporządzaniu takiego typu operatu.

Podnoszone przez stronę pozwaną okoliczności stanowią jedynie polemikę z prawidłowo i właściwie sporządzonym dokumentem procesowym i nie stanowią podstawy do reformacji albo odrzucenia czy to w całości lub w części tak przeprowadzonej w postępowaniu rozpoznawczym czynności procesowej.

Za prawidłowe i przydatne do ustalenia stanu faktycznego należy również uznać oględziny pojazdu m – ki A. (...) o nr rej. (...) wykonane przez biegłego z zakresu mechaniki pojazdowej.

Nie poinformowanie przez biegłego pełnomocnika strony pozwanej o terminie czynności oględzin pozostawało bez wpływu na prawidłowość wykonania tej czynności procesowej oraz wynik wizji, tym bardziej, iż przy takiej czynności rola stron sprowadza się jedynie do statusu biernego obserwatora, w szczególności wobec stwierdzenia, iż biegły realizuje obowiązki wynikające ze zlecenia Sądu, a nie wskazówek osób obecnych przy oględzinach.

Za wiarygodne należało uznać zaliczone w poczet materiału dowodowego dokumenty zgromadzone w postępowaniu albowiem zostały one sporządzone przez uprawnione organy w ramach przysługujących im kompetencji, w sposób rzetelny i fachowy. Ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła w ocenie Sądu wątpliwości.

Wyjątek stanowi dokument protokołu oględzin pojazdu (k. 343-344), którego treść nie pozwala na jednoznaczne i kategoryczne powiązanie go z samochodem A. (...) o nr rej. (...).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Na podstawie art. 436 § 1 kc odpowiedzialność przewidzianą w art. 435 kc ponosi samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody.

Zgodnie z treścią art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2018.473 – j.t. ze zm.) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę,

będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia, natomiast na podstawie art. 36 ust. 1 zd. 1 cyt. ustawy odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Cytowany przepis jest wyrazem tendencji ustawodawcy, aby umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej stwarzała możliwie szeroki zakres ochrony ubezpieczeniowej zarówno ubezpieczonemu sprawcy szkody przed konsekwencjami osobistego ponoszenia odpowiedzialności cywilnej, jak i poszkodowanemu, przez zapewnienie mu pełnej kompensaty ze strony ubezpieczyciela szkody wyrządzonej przez ponoszącego odpowiedzialność cywilną sprawcę. W konsekwencji odpowiedzialność ubezpieczyciela determinowana jest odpowiedzialnością sprawcy wypadku – por. wyrok s. apel. w Poznaniu z dnia 4 lutego 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1093/14, opubl. LEX nr 1681964, wyrok s. apel. w Gdańsku z dnia 4 grudnia 2014r. w sprawie o sygn. akt V ACa 673/14, opubl. LEX nr 1651861.

Świadczenie pieniężne, które wypłaca ubezpieczyciel w ramach odpowiedzialności przewidzianej przez cyt. powyżej przepisy, jest ustalane według reguł rządzących cywilnym prawem odszkodowawczym, a więc o rodzaju i wysokości świadczeń należnych od ubezpieczyciela decydują przepisy kodeksu cywilnego, zwłaszcza art. 361-363 kc, z tą jednak istotną różnicą, że w ramach odpowiedzialności z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych wyłącznym sposobem naprawienia szkody jest odszkodowanie pieniężne – por. wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 24 lipca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 134/14, opubl. LEX nr 1498945

W cytowanych przepisach nie istnieją w żadnej mierze ograniczenia praw poszkodowanego do żądania ustalenia odszkodowania z uwzględnieniem cen części oryginalnych.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela w tym zakresie pogląd prawny zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 kwietnia 2012r. w sprawie o sygn. akt III CZP 80/11, opubl. OSNC 2012/10/112 oraz w postanowieniu z dnia 20 czerwca 2012r. w sprawie o sygn. akt III CZP 85/11, opubl. OSNC 2013/3/37.

Obowiązkiem Ubezpieczyciela w ramach jego odpowiedzialności odszkodowawczej jest przywrócenie do stanu poprzedniego, co oznacza, że pojazd ma być sprawny technicznie i zapewnić poszkodowanemu komfort jazdy w takim stopniu jak przed zdarzeniem, co powoduje, że ubezpieczyciel, w ramach umowy o odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu, powinien ustalić odszkodowanie w kwocie, która zapewnia przywrócenie pojazdu do stanu sprzed zdarzenia wyrządzającego szkodę jako całości. Przywrócenie stanu poprzedniego ma miejsce, jeżeli stan pojazdu po naprawie pod każdym istotnym względem stanu technicznego, zdolności użytkowania, części składowych, trwałości, wyglądu estetycznego itd. odpowiada stanowi pojazdu przed uszkodzeniem.

Ubezpieczyciel zobowiązany jest na żądanie poszkodowanego do wypłaty, w ramach odpowiedzialności z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego, odszkodowania obejmującego celowe i ekonomicznie uzasadnione koszty nowych części i materiałów służących do naprawy uszkodzonego pojazdu, a jeżeli ubezpieczyciel wykaże, że prowadzi to do wzrostu wartości pojazdu, odszkodowanie może ulec obniżeniu o kwotę odpowiadającą temu wzrostowi, przy czym dokonanie potrąceń amortyzacyjnych, odpowiadających zużyciu samochodu i jego części przed uszkodzeniem jest nieuzasadnione.

Wydatki poniesione na części nowe, których użycie było niezbędne do osiągnięcia tego celu, składają się na koszt naprawienia szkody i nie mogą one obciążać poszkodowanego, lecz osobę odpowiedzialną za szkodę. W takiej sytuacji zakład ubezpieczeń powinien ustalić wysokość odszkodowania z uwzględnieniem cen części nowych, skoro bowiem chodzi o przywrócenie do stanu poprzedniego pojazdu jako całości, to nie ma co do zasady znaczenia, że w miejsce części starych wmontowano części nowe. W szczególności nie ma żadnych podstaw prawnych, aby zawsze odrębnie oceniać wartość części i jeżeli części stare były już w chwili wypadku częściowo zużyte, z tego powodu obniżyć należne odszkodowanie za przywrócenie do stanu poprzedniego całego pojazdu. Nie budzi bowiem wątpliwości, że oryginalność części wykorzystywanych do naprawy pojazdu stanowi istotny czynnik decydujący o tym, czy naprawa jest wystarczająca do przywrócenia jego do stanu poprzedniego. Jest oczywiste, że ich dobór może prowadzić do

pogorszenia położenia poszkodowanego. W niektórych bowiem przypadkach istotną cechą decydującą o zupełności restytucji jest - obok jakości części - samo pochodzenie części od producenta pojazdu.

Konieczność wymiany uszkodzonej części stanowi niewątpliwie normalne następstwo działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (por. art. 361 § 1 kc), a jeżeli nie da się jej naprawić w taki sposób, aby przywrócić ją do stanu sprzed zdarzenia wyrządzającego szkodę, musi zostać zastąpiona inną. Zastąpienie części starych nowymi, jeżeli ich użycie było niezbędne do naprawienia uszkodzonego pojazdu, jest uznawane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione w celu przywrócenia stanu poprzedniego. Odmienne stanowisko musiałoby prowadzić do pozbawionego podstaw prawnych wniosku, że ciężar przywrócenia do stanu poprzedniego rzeczy używanej spoczywa częściowo na poszkodowanym.

Wykładnia art. 361 § 2 kc i art. 363 § 2 kc prowadzi zatem do wniosku, że ubezpieczyciel, w ramach umowy o odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu, powinien ustalić odszkodowanie w kwocie, która zapewnia przywrócenie pojazdu do stanu sprzed zdarzenia wyrządzającego szkodę jako całości, a ponadto nie daje również podstaw do obniżenia należnego poszkodowanemu odszkodowania o różnicę pomiędzy wartością części nowej a wartością części, która uległa uszkodzeniu, wyliczoną odrębnie dla każdej części. Brak bowiem podstaw, aby poszkodowany ponosił dodatkową stratę w postaci różnicy pomiędzy wartością części zamiennych, jaką miały one przed wypadkiem, a wartością części nowych, których zamontowanie w naprawionym pojeździe było celowe.

Konstatując należy stwierdzić, iż poszkodowanemu przysługuje pełne prawo do odszkodowania ustalonego według cen części oryginalnych pochodzących bezpośrednio od producenta pojazdu, niezależnie od wieku pojazdu, stanu jego wyeksploatowania i tego, że w obrocie dostępne są również tzw. części alternatywne - części zamienne nie będące częściami oryginalnymi albowiem dzięki naprawie dokonanej z wykorzystaniem części oryginalnych stan samochodu jest - pod względem technicznym, użytkowym, trwałości i estetyki - najbardziej zbliżony do jego stanu sprzed kolizji, co odpowiada zasadzie pełnego odszkodowania.

Zasada pełnego odszkodowania ma zapewnić całkowitą kompensatę doznanego uszczerbku, w granicach normalnego związku przyczynowego. Odstępstwo od tego i zastosowanie zasady *compensatio lucri cum damno* mogłoby mieć miejsce tylko wyjątkowo, gdyby zastosowanie nowych oryginalnych części w sposób istotny spowodowało wzrost wartości pojazdu uszkodzonego w stosunku do stanu sprzed wyrządzenia szkody, czego pozwany w ramach niniejszego postępowania nie wykazał. Z faktów powszechnie znanych wynika bowiem, że jeżeli pojazd był naprawiany w związku z wypadkiem, to jego cena ulega obniżeniu, nie ma więc znaczenia, iż zamontowano w nim elementy nowe.

Stratę określa się przez porównanie wartości pojazdu przed zdarzeniem wyrządzającym szkodę i po przywróceniu go do stanu poprzedniego.

Strata obejmuje również utratę wartości rynkowej pojazdu uszkodzonego w stosunku do pojazdu o takich samych parametrach nie noszącego cech ingerencji w jego strukturę.

Koszt naprawy uszkodzonego w wypadku komunikacyjnym pojazdu, nieprzewyższający jego wartości sprzed wypadku, nie jest nadmierny w rozumieniu art. 363 § 1 kc. Przyjmuje się bowiem, że nieopłacalność naprawy, będąca przesłanką wystąpienia tzw. szkody całkowitej, ma miejsce wówczas, gdy jej koszt przekracza wartość pojazdu sprzed wypadku. Stan majątku poszkodowanego, niezakłócony zdarzeniem ubezpieczeniowym, wyznacza bowiem rozmiar należnego odszkodowania – por. postanow. SN z dnia 12 stycznia 2006r. w sprawie o sygn. akt III CZP 76/05, opubl. LEX nr 175463, wyrok SN z dnia 20 października 1972r. w sprawie o sygn. akt II CR 425/72, opubl. OSNC 1973/6/111.

Obowiązkiem stron było w ramach postępowania przed Sądem przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc). Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie

zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskałaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w B. z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

To na ubezpieczycielu ciąży obowiązek przeprowadzenia prawidłowego postępowania likwidacyjnego, którego celem jest nie tylko ocena zasadności roszczeń zgłaszanych przez poszkodowanego, ale również zebranie materiału umożliwiającego ocenę zakresu przedmiotowych roszczeń.

Nieprawidłowości w toku postępowania likwidacyjnego nie mogą prowadzić do przerzucenia na ubezpieczonego negatywnych konsekwencji z tym związanych.

Celem postępowania likwidacyjnego jest bowiem między innymi ustalenie wysokości szkody i świadczenia zakładu ubezpieczeń. To właśnie w postępowaniu likwidacyjnym winno nastąpić ustalenie wysokości odszkodowania, a rolą sądu w ewentualnym procesie jest kontrola prawidłowości ustalenia wysokości odszkodowania.

Ubezpieczony nie może więc ponosić skutków działań ubezpieczyciela, które okazały się nietrafne, gdy chodzi o ustalenie wysokości należnego ubezpieczonemu odszkodowania – por wyrok SN z dnia 4 kwietnia 2003r. w sprawie o sygn. akt III CKN 1512/00, opubl. L..

Pozwany w ramach przedmiotowego postępowania nie wykazał, że zamontowanie części nowych w miejsce starych prowadzi do bezpodstawnego wzbogacenia poszkodowanego i czynności te spowodowałyby wzrost wartości pojazdu jako całości i że poszkodowany na tej operacji zyskał. Zakład ubezpieczeń dowolnie ustalił, że poszkodowany może otrzymać odszkodowanie w wysokości wartości części już częściowo zużytej, jaką miałyby ona gdyby ją sprzedawano na rynku i nie uwzględnił faktu, że część po połączeniu jej z pojazdem nie może być oceniana jako samodzielny przedmiot obrotu, lecz staje się jednym z elementów, które należy brać pod uwagę przy ocenie poniesionej straty. Nie jest także jasne, za pomocą jakich kryteriów pozwany ustalił wartość części starej, która została uszkodzona podczas wypadku, część ta bowiem, gdyby nie została uszkodzona, mogła służyć jeszcze przez czas, który nie w każdym przypadku musi się równać okresowi wynikającemu z porównania okresu eksploatacji części nowej i już używanej. Do obniżenia odszkodowania nie wystarczy bowiem wzięcie pod uwagę samego okresu eksploatacji części, która ulega wymianie na nową, a przy naprawie rzeczy polegającej na przywróceniu do stanu poprzedniego nie można odrębnie oceniać wartości części użytych do naprawy, a pomijać wartość i użyteczność rzeczy jako całości.

Powód nie sprostował natomiast dowodowo wykazaniu, iż poniósł szkodę w wysokości oznaczonej w treści pozwu. Dokument prywatny dostarczony przez powoda został poddany analizie biegłego sądowego oraz skonfrontowany w zakresie jego przydatności ze źródłowym materiałem dowodowym.

Z podanych wyżej względów Sąd przy uwzględnieniu zasady pełnego odszkodowania zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8.961,87zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 8 sierpnia 2016r. do dnia zapłaty i oddalił powództwo w pozostałej części.

Apelację do tego rozstrzygnięcia złożył pozwany zaskarżając wyrok w części, tj. w całości w jego pkt. 1 i w punkcie 2 w zakresie, w jakim sąd nie oddalił powództwa w całości, w punkcie 3 i 4 w zakresie, w jakim zmiana wyroku i oddalenie powództwa w całości spowoduje konieczność zmiany rozstrzygnięcia o kosztach.

Zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego:

- art. 292 i 149 § 2 k.p.c. skutkujące nieważnością postępowania, o jakiej mowa w art. 379 pkt. 5 k.p.c. przez niepoinformowanie pełnomocników stron przez biegłego J. S. o terminie planowanych oględzin pojazdu A. (...)

- art. 233 § 1, 231 k.p.c. i art. 227 w zw. z art. 217 § 1 i art. 278 § 1 oraz 328 § 2 k.p.c. przez niewszechstronne rozważenie zebranego materiału (w tym zwłaszcza stanu ujawnionego w dokumentacji fotograficznej sprawy oraz przez oddalenie wniosku dowodowego strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego,
2. zaskarżył postanowienie Sądu Rejonowego o oddaleniu wniosków dowodowych o ponowne przeprowadzenie oględzin i o dopuszczenie dowodu z innego biegłego,
 3. zaskarżył postanowienie Sądu Rejonowego o oddaleniu wniosku dowodowego o wyłączenie biegłego,
 4. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 363 § 1 k.c. w zw. z 363 § 1 k.c. w zw. z art. 361 § 2., art. 824¹ § 1 k.c. i art. 822 § 2 k.c. przez jego wadliwą wykładnię i błędne zastosowanie, polegające na przyjęciu, że poszkodowanemu przysługuje zawsze roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego, nawet wtedy, gdy uszkodzoną rzecz sprzedał nie ponosząc żadnego kosztu jej naprawy i uzyskał z tego tytułu przysporzenie majątkowe.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie zwrotu kosztów za obie instancje.

Powód wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w całości podziela ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego i uznaje je za własne.

Skarżący podnosi w swojej apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Zarzut ten nie jest uzasadniony.

W myśl art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału. Sąd Rejonowy dokonując tej oceny nie naruszył reguł oznaczonych w powołanym tu unormowaniu, dającym wyraz obowiązywaniu zasady swobodnej oceny dowodów.

Cechą istotną swobodnej oceny dowodów jest ich bezstronna ocena (por. np. K. Piasecki, w: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do artykułów 1 – 505, pod red. K. Piaseckiego, Warszawa 2006, t. I, s. 1026). Takiej właśnie – tj. bezstronnej oceny – dokonał Sąd I instancji.

Wszechstronne rozważenie zebranego materiału oznacza uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności (por. W. Siedlecki, Realizacja zasady swobodnej oceny dowodów w polskim procesie cywilnym, NP. 1966, nr 4, s. 20). Sąd Rejonowy wszechstronnie rozważył zebrany w tej sprawie materiał.

Swoje twierdzenia Sąd I instancji przekonująco i należycie uzasadnił.

Sąd Rejonowy trafnie uznał za przydatną do ustalenia stanu faktycznego opinię sporządzoną przez biegłego z zakresu techniki samochodowej i wyceny wartości pojazdów albowiem jest ona pełna, jasna, zrozumiała, wyczerpująca i kompleksowa oraz wewnętrznie spójna. Biegły w opinii udzielił odpowiedzi na wszystkie postawione w tezie dowodowej pytania, sformułowania zawarte w treści opinii pozwalają na zrozumienie wyrażonych w nich ocen i poglądów oraz sposobu dochodzenia do nich, a ponadto biegły przedstawił metodę badawczą, materiał badawczy, na którym się oparł. Wnioski końcowe opinii są zwięzłe i precyzyjne, a ponadto wnioski opinii są logiczne i znajdują oparcie w przeprowadzonych przez biegłego badaniach i nie budzą zastrzeżeń, co do ich trafności w porównaniu z podanym w opinii materiałem badawczym.

Z tych samych co wskazanych powyżej względów Sąd odmówił przydatności do ustalenia stanu faktycznego kalkulacji wartości szkody sporządzonej w postępowaniu szkodowym w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej Ubezpieczyciela sprawcy szkody z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w związku z ruchem tych pojazdów, a także w części opinii prywatnej sporządzonej na zlecenie powoda.

Biegły w sposób fachowy i rzeczowy ustosunkował się również do wszystkich zarzutów skierowanych w stosunku do opinii wypowiadając się szczegółowo w obszarze każdego zastrzeżenia odwołując się przy tym do dokumentarnego materiału dowodowego oraz reguł postępowania przy sporządzaniu takiego typu operatu.

Podnoszone przez stronę pozwaną okoliczności stanowią jedynie polemikę z prawidłowo i właściwie sporządzonym dokumentem procesowym i nie stanowią podstawy do reformacji albo odrzucenia czy to w całości lub w części tak przeprowadzonej w postępowaniu rozpoznawczym czynności procesowej.

Na podstawie art. 286 k.p.c. można wyodrębnić opinię główną i uzupełniającą. Opinię uzupełniającą sąd dopuszcza gdy opinia główna jest niewystarczająca, tj. wówczas gdy nie daje odpowiedzi na zadane zagadnienia lub nie zawiera pełnego uzasadnienia. Opinia lub jej uzasadnienie nie daje odpowiedzi na zadane pytania, gdy są niejasne, niepełne lub sprzeczne. Opinia jest niejasna jeśli jest niezrozumiała, albo zawiera dedukcje lub konkluzję niezgodną ze sprawozdaniem lub regułami logicznego myślenia. Opinia biegłych jest niepełna jeśli nie wyczerpuje w całości postawionego przez sąd zagadnienia (por. Łukasz Błaszczak, Dowody i postępowanie dowodowe w sprawach cywilnych, Warszawa 2015, s. 631).

Należy podkreślić, że dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłych stanowi uprawnienie, a nie obowiązek sądu. W niektórych sytuacjach procesowych mimo braków lub sprzeczności opinii sąd może dane zagadnienie rozwiązać sam, stąd też sformułowanie „sąd może zażądać dodatkowej opinii”. Dokonanie czynności określonych w art. 286 k.p.c. pozostawione jest uznaniu sądu (por. wyrok SN z dnia 17 grudnia 1999 r., II UKN 273/99; wyrok SN z dnia 24 czerwca 2008 r., I UK 373/07; wyrok SN z dnia 21 listopada 1974 r., II CR 638/74).

Okoliczność, że opinia biegłych nie ma treści, odpowiadającej stronie, zwłaszcza gdy wypowiedzieli się kompetentni co do fachowości biegli, nie może uzasadniać przeprowadzenia dowodu z uzupełniającej opinii lub z opinii dalszych biegłych. Za nieuzasadnione należy uznać stanowisko według którego nie wolno zaniechać przeprowadzenia dowodu z opinii dalszych biegłych, jeżeli dotychczas opracowane opinie biegłych nie dają podstaw do rozstrzygnięcia sprawy w sensie twierdzonym przez stronę. Odmiennie stanowisko oznaczałoby bowiem przyjęcie, że należy przeprowadzić dowód z wszelkich możliwych biegłych, by się upewnić, że niektórzy z nich nie byłiby takiego zdania, jak strona (por. wyrok S.N. z dnia 18 lutego 1974 r., II CR 5/74). Potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (por. wyrok SN z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99).

Sąd więc trafnie nie uwzględnił wniosku o wyłącznie biegłego i nie powołał dowodu z innego biegłego.

Za prawidłowe i przydatne do ustalenia stanu faktycznego należy również uznać oględziny pojazdu m – ki A. (...) o nr rej. (...) wykonane przez biegłego z zakresu mechaniki pojazdowej.

Nie poinformowanie przez biegłego pełnomocnika strony pozwanej o terminie czynności oględzin pozostawało bez wpływu na prawidłowość wykonania tej czynności procesowej oraz wynik wizji, tym bardziej – co podkreślił Sąd Rejonowy - iż przy takiej czynności rola stron sprowadza się jedynie do statusu biernego obserwatora, w szczególności wobec stwierdzenia, iż biegły realizuje obowiązki wynikające ze zlecenia Sądu, a nie wskazówek osób obecnych przy oględzinach. Również nie jest zarzut nieważności postępowania z powodu niezawiadomienia strony o terminie oględzin przez biegłego.

Sąd Rejonowy nie naruszył również prawa materialnego. Zastosowane przez Sąd przepisy zostały należycie zinterpretowane z przywołaniem aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Należy podkreślić, że ustalając koszty naprawy pojazdu, co do zasady powinno się przyjąć koszt nowych części bez żadnych obniżeń. Sąd Najwyższy w Uchwale 7 sędziów z dnia 12.04.2012 r. (sygn. III CZP 80/11, OSNC 2012/10/112), przyjął, iż zakład ubezpieczeń zobowiązany jest na żądanie poszkodowanego do wypłaty, w ramach odpowiedzialności z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego, odszkodowania obejmującego celowe i ekonomicznie uzasadnione koszty nowych części i materiałów służących do naprawy uszkodzonego pojazdu. Jeżeli ubezpieczyciel wykaże, że prowadzi to do wzrostu wartości pojazdu, odszkodowanie może ulec obniżeniu o kwotę odpowiadającą temu wzrostowi.

Pozwany nie udowodnił, że taki wzrost wartości nastąpił. Nie może więc zasadnie zarzucać, że naprawienie szkody wzbogaciło poszkodowanego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności należało, zgodnie z art. 385 k.p.c., orzec jak w sentencji. O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c.

Barbara Mokras Janusz Roszewski Wojciech Vogt